

DE “BERLIN CALL TO ACTION” CULTUREEL ERFGOED VOOR DE TOEKOMST VAN EUROPA

PREAMBULE

Het [Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed](#) 2018 markeert Europa’s steeds verder groeiende inzet op het gebied van cultureel erfgoed. We moeten van dit moment gebruik maken om de positieve, samenbrengende krachten rond ons gedeelde cultureel erfgoed en onze gedeelde waarden te erkennen en te ontvouwen, om zo de burgers van Europa en gemeenschappen te verbinden en een diepere betekenis te geven aan het gehele Europese project. Het is nu tijd voor actie!

Deze “Berlin Call to Action” werd gepresenteerd tijdens de [European Cultural Heritage Summit](#) op 22 juni 2018 in Berlin door de drie organiserende partijen, te weten [EUROPA NOSTRA](#) – De Stem voor Cultureel Erfgoed in Europa; het Duits Cultureel Erfgoed Comité ([DNK](#)) in haar rol als Nationaal Coördinator van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed in Duitsland, en de Pruisische Cultureel Erfgoed Stichting ([SPK](#)), die gevestigd is in Berlijn.

In het kader van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed (EYCH) heeft de eerste European Cultural Heritage Summit, die gehouden werd van 18-24 juni in Berlijn, een groot aantal burgers en organisaties vanuit heel Europa bij elkaar gebracht. Onder hen waren vertegenwoordigers van instellingen, organisaties, verenigingen en universiteiten, religieuze gemeenschappen en sites, die allen te maken hebben met cultureel erfgoed; architecten, museumprofessionals, conservatoren en restauratoren, ambachtslieden, particuliere eigenaren van historische woonhuizen en erfgoed sites, onderzoekers en docenten, vertegenwoordigers van overheden en financiële instellingen, ondernemers, startups, (kunst)historici, journalisten, fotografen, studenten en jonge vrijwilligers, samen met Ministers van Cultuur, burgemeesters van historische steden, leden van het Europese parlement, nationale en regionale parlementen, vertegenwoordigers van instellingen van de Europese Unie, evenals de Raad van Europa, UNESCO en ICCROM en veel Europese erfgoednetwerken.

Deze “Berlin Call to Action” is geïnspireerd door en gebaseerd op de kennis, het enthousiasme en de betrokkenheid van alle vrouwen en mannen die zorg hebben voor cultureel erfgoed (materieel, immaterieel en digitaal) en zij die hun kennis, tijd en energie ervoor beschikbaar stellen, zowel de professional als de vrijwilliger, om de overdracht naar toekomstige generaties ervan te waarborgen. De economische waarde van hun bijdrage is betekenisvol, hun sociale en culturele waarde onbetaalbaar.

De “Berlin Call to Action” bouwt ook voort op de steun van de [Nationale Coördinatoren van het EYCH](#), de leden van het [EYCH Stakeholders Comité](#), en de leden van de European Heritage Alliance 3.3.

We nodigen nu een ieder uit die zorg wil dragen voor het verleden, het heden en de toekomst van Europa om deze “Berlin Call to Action” te ondertekenen, te ondersteunen en breed uit te dragen.

DE “BERLIN CALL TO ACTION”

WIJ, ONDERTEKENENDE BURGERS, ORGANISATIES EN INSTELLINGEN ... verklaren onze gezamenlijke verantwoordelijkheid te willen nemen om de samengebundelde kracht en het potentieel van ons gemeenschappelijk cultureel erfgoed te benutten in ons streven naar een een meer vreedzaam, welvarend, solidair en rechtvaardig Europa.

Vandaag, in dit Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed, hebben we een unieke kans om het debat over de toekomst van Europa te beïnvloeden. Geconfronteerd met vele uitdagingen en even zoveel bedreigingen rond Europese kernwaarden, kan dit debat niet alleen het exclusieve domein zijn van politieke, economische of veiligheidsoverwegingen. We moeten een andere insteek geven aan het verhaal van Europa. We moeten ons gedeeld cultureel erfgoed daar plaatsen waar het hoort: in het hart van het Europees beleid en haar prioriteiten.

WAAROM? OMDAT...

1. Ons cultureel erfgoed datgene is wat ons Europees maakt, omdat het onze uiteenlopende en gedeelde waarden, culturen en herinneringen weerspiegelt. Daarom is het de ware belichaming van Europa's “Eenheid in verscheidenheid” en helpt het ons krachten, die verdeeldheid zaaien en een gevaar voor onze samenleving zijn, te weerstaan;
2. Ons cultureel erfgoed een veelheid aan lagen van onze identiteit omvat, op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau. Deze lagen zijn allemaal met elkaar verbonden, beïnvloeden elkaar en ontwikkelen zich continu;
3. Ons cultureel erfgoed ons gevoel voedt van het behoren tot een plaatselijke gemeenschap alsmede het gevoel van eenheid en solidariteit binnen Europa;
4. Ons cultureel erfgoed generaties verbindt en de wederzijdse kruisbestuivingen en bewegingen over grenzen van mens en gedachtegoed weerspiegelt, over eeuwen van gedeelde geschiedenis. Daarmee is het de basis voor een respectvolle en verrijkende dialoog en interactie tussen gemeenschappen in Europa, maar ook met andere culturen in de wereld.
5. Ons cultureel erfgoed een brugfunctie vervult tussen ons verleden en onze toekomst. Het maakt het mogelijk om lessen te trekken en te bouwen op onze culturele tradities en geschiedenis, terwijl het ook helpt om wonden te helen en breuken met het verleden te herstellen. Het inspireert zowel creativiteit als innovatie. Daarmee is het een bron voor doorlopende educatie en inspiratie en een basis voor actief en verantwoordelijk burgerschap;
6. Ons culturele erfgoed ook een sleutelfactor is voor duurzame ontwikkeling en verbetering van sociale cohesie, evenals de bron voor een groot aantal betaalde banen, zowel direct als indirect;
7. Ons culturele erfgoed harmonie en schoonheid brengt in onze leefomgeving, zowel datgene wat door mensenhanden is gemaakt als de natuur, en daarmee ons welbevinden en onze kwaliteit van leven verbetert.

Hergeformuleerd – in dit jaar dat de 70ste verjaardag van de [Universele Declaratie van de Rechten van de Mens](#) markeert – en uitgaande van het feit dat het recht op cultureel erfgoed een basisrecht is van de mensheid en dat we – in dit Europees Jaar voor het Cultureel Erfgoed – onze instemming met betrekking tot de geformuleerde basisuitgangspunten versterken die al in een groot aantal [relevante beleidsdocumenten](#) zijn aangenomen door vele Europese en internationale organisaties, is het nu tijd om deze principes te vertalen naar effectieve actie met tastbare resultaten voor Europa en haar burgers:

ACTIE 1 ONTWIKKEL EEN EUROPEES PLAN VOOR CULTUREEL ERFGOED

We pleiten voor een ambitieus Europees Actieplan voor Cultureel Erfgoed als blijvende erfenis van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed. Dit Actieplan, dat al is aangekondigd in de recent aangenomen [Nieuwe Europese Agenda voor Cultuur](#), moet worden opgesteld en geïmplementeerd met volledige betrokkenheid en instemming van alle relevante publieke en private stakeholders, inclusief de burgers. Het moet integraal aansluiten op en verbonden zijn met andere belangrijke prioriteiten en agenda's van de EU, geheel in lijn met de recente [conclusies van de Raad van Europa](#).

We verwijzen naar doelen en beleidsvelden als sociale cohesie, regionale ontwikkeling, stedelijke ontwikkeling, plattelandsontwikkeling, milieu, maritiem en toeristisch beleid, de duurzaamheidsagenda en klimaatadaptatie, onderzoek en innovatie, digitaal beleid, educatie en vakmanschap en natuurlijk, jeugd en jongeren.

Dit Actieplan zou voorts een sterke externe dimensie moeten hebben aangezien de Europese Unie verantwoordelijkheid neemt op wereldniveau, en zou zich moeten uitstrekken naar partners langs en voorbij de grenzen van de Europese Unie. Het Actieplan moet daarom aansluiten op [Faro Conventie over de Waarde van Cultureel Erfgoed voor Gemeenschappen](#) van de Raad van Europa en haar recente [Europese Erfgoed Strategie voor de 21e eeuw](#), en met de [UN Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling](#).

ACTIE 2 ERKEN ERFGOED ALS PRIORITEIT VOOR EUROPEES BELEID EN FINANCIERING

Ter ondersteuning van het toekomstige Actieplan voor Cultureel Erfgoed doen we een beroep op Europese Instituties om de waarde van cultureel erfgoed als strategische prioriteit voor de [komende beleidsprogramma's](#) alsmede in de [nieuwe EU meerjarenbegroting](#) (2021-2027) te erkennen. Dit zal bijdragen aan de zo noodzakelijke investeringen in Europa's menselijke en cultureel kapitaal en in het promoten van de Europese waarden. Tegelijkertijd zetten we ons allen bij voortdurend in om bewustwording te creëren voor de [veelheid aan waarden en voordelen](#) van cultureel erfgoed voor Europa. Dit is in het bijzonder van belang in het vooruitzicht van de Europese Parlementsverkiezingen in mei 2019, en de daarop volgende benoeming van de nieuwe Europese Commissie.

ACTIE 3 BRUGGEN SLAAN TUSSEN LOKAAL, NATIONAAL EN EUROPEES

De verschillende bestuurslagen zijn de sleutel om het volle potentieel van cultureel erfgoed als een strategische bron voor de maatschappij, de economie, de cultuur en het milieu vrij te laten komen en te benutten. Daarom doen we een oproep aan landen, regio's en steden in Europa om hun integrale en ambitieuze beleid en actieplannen voor cultureel erfgoed voort te zetten. We doen ook een beroep op hen om de dialoog en de samenwerking met Europese en internationale organisaties en de burgers te verbeteren. Daarmee kan bereikt worden dat beleid en actieplannen worden aangenomen door verschillende bestuurslagen, van lokaal, nationaal tot Europees niveau, dat ze samenhangend zijn en elkaar aanvullen.

ACTIE 4 HET BEWAREN EN OVERDRAGEN VAN HET ONVERVANGBARE

Cultureel erfgoed is uniek en onvervangbaar, toch is het vaak kwetsbaar en verkeert het in gevaar. Daarom is het onze gemeenschappelijke taak deze schat door te geven voor toekomstig gebruik en het te laten (her)gebruiken voor en door toekomstige generaties. We moeten menselijke en financiële bronnen aanjagen en investeren in vakbekwaamheid en capaciteitsopbouw om een goed behoud te waarborgen, alsmede inzetten op de ontwikkeling en overdracht van ons erfgoed, zowel fysiek als digitaal. Bij dit proces moeten we universiteiten en wetenschappers betrekken, innovatieve businessmodellen ontwikkelen en inzetten op de creatieve synergie tussen erfgoed en kunst. We moeten ook erkennen dat de waarden van immateriële uitdrukkingen van ons erfgoed, die continue veranderen, onze samenleving en leefomgeving verrijken.

ACTIE 5 INVESTEREN IN KWALITEIT: ERFGOED GEDREVEN VERNIEUWING

We moeten adequate investeringen garanderen en mogelijk maken, zowel publiek als privaat, in de kwaliteitsimpuls voor onze omgeving. Dit vanuit de intrinsieke waarde van erfgoed, zowel in de stad als op het platteland, gebaseerd op creativiteit, innovatie en hergebruik; een en ander geïnspireerd op de principes van hoge kwaliteit (de zogenaamde “Baukultur”) zoals geformuleerd in de [Verklaring van Davos](#), die is aangenomen aan het begin van het Europees Erfgoedjaar, en verrijkt door de actieve deelname van burgers en burgergemeenschappen en burgerorganisaties. In deze context verwelkomen we creatieve en respectvolle interactie tussen de bescherming van gebouwd erfgoed en eigentijdse nieuwbouw in onze omgeving, die bijdraagt aan het erfgoed van de toekomst.

ACTIE 6 BEVORDERING VAN KENNISONTWIKKELING EN EEN BETER BEGRIP

Cultureel erfgoed moet meer aandacht krijgen in het onderwijs – zowel binnen als buitenschools – voor alle leeftijden. Dit zal een sterkere publieke betrokkenheid genereren voor het behoud en overbrengen van ons cultureel erfgoed. Speciale aandacht moet worden gegeven aan geschiedenisonderwijs en erfgoedinterpretatie in een bredere context van Europa's verleden, heden en toekomst. Dit zal Europa's burgers en in het bijzonder onze kinderen en jongeren, met de noodzakelijke middelen, een diepere bewustwording creëren van de voortdurende ontmoetingen en uitdagingen in Europa alsmede die tussen Europa en andere culturen in de wereld. Al deze activiteiten zullen ons helpen om met meer respect betekenisvolle relaties aan te gaan tussen mensen onderling en de plekken waar ze leven, werken en die ze bezoeken. Dit zal ook leiden tot meer begrip, meer respect en het opnemen van nieuwe inwoners in Europa.

ACTIE 7 VOORTBOUWEN OP HET MOMENT

Het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed heeft het beleidsmoment benadrukt en een brede beweging voor cultureel erfgoed in Europa op gang gebracht. We moeten nu de synergie tussen de meest uiteenlopende groepen van publieke en private stakeholders verstevigen en verder verbeteren, inclusief de Europese en internationale organisaties en de burgerbewegingen. Om dit te bereiken moeten we een adequate oplossing vinden om een meer permanent platform te creëren om kennis, capaciteitsontwikkeling en het coördineren van belangenbehartiging voor cultureel erfgoed bij elkaar te brengen.

Berlijn, 22 June 2018

De “Berlin Call” kan online worden ondertekend op de Europa Nostra website:
www.europanostra.org/berlin-call-action

